

Слово про збірник рецензій на книги вченого

У другій частині збірника вміщено 100 рецензій на монографії і окремі видання книг Володимира Грабовецького з літопису Гудульщини, історії міст та сіл Прикарпаття і Львівщини, які були опубліковані на сторінках журналів, газет в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Огляд цих друкованих відгуків свідчить, що відомий вчений у непростих умовах радянсько-партійної ідеології і тодішньої строгої цензури, все ж знаходив можливості для публікацій книг з актуальних проблем історії західноукраїнських земель періоду середньовіччя і нового часу.

Увага до видань дослідника була, як на той час, активною, оскільки автори цих рецензій часто відгукувались, і то по кілька разів, на ту чи іншу книгу історика, підкреслювали актуальність регіональної урбаністики і героїчних сторінок історії, борців прикарпатського краю за волю та національне визволення.

Рецензенти історичної спадщини академіка відзначають особливі досягнення професора у виданні фундаментальних монографій багатотомних „Нарисів історії Прикарпаття” (1992 – 1995), трилогії „Ілюстрованої історії Прикарпаття” (2002 – 2004), які, на їх думку, не мають аналогів в інших регіонах України, оскільки вони базуються на першоджерелах і, в першу чергу, нововиявлених архівних документах, які В. Грабовецькому пощастило виявити в архівах Києва, Львова, Кракова, Вроцлава ще в 50-70-ті роки минулого століття.

Належно оцінили рецензенти ті книги В. Грабовецького, де іде мова про розвиток культури у Прикарпатському краю (друга половина ХХ ст.), видані професором путівники-довідники про меморіальні дошки і обеліски Львова, зокрема путівник „Скульптурна шевченкіана Прикарпаття” в якому автор розповів про скульптурні пам’ятники, встановлені Кобзареві у Прикарпатському краю у 1911-1985 роках. Тут подані карти-схеми цих пам’ятників.

На думку рецензентів, вчений цікаво написав книгу „З любов’ю до Кобзаря”, яка складається з двох частин. Перша з них – це своєрідна сповідь дослідника про перипетії і випробування які довелося пережити В. Грабовецькому через свою любов до поета в час радянської партійної влади у 50-60-тих роках ХХ століття. В другій частині видання вперше були наведені цікаві спогади першого директора Канівського музею-заповідника Василя Коваленка „Могила Тараса Шевченка”.

Цікавими є погляди авторів письмових відгуків на книги В.

Грабовецького про історичну спадщину визначних українських істориків ХІХ- ХХ століття П. Ступницького, М. Костомарова, М. Грушевського, Ю. Целевича, С. Томашівського, І. Крип’якевича та інших. Також прорецензовані книги вченого про перші кав’ярні в Європі, в тому числі і на Україні, про найдавнішу баладу „Ой, попід гай зелененький

ходить Довбуш молоденький”, „Прикарпаття і Каменярь” та узагальнююче видання „Наукові записки прикарпатської історичної школи”.

Завершується збірник газетними статтями про презентації виставок книг, виданих академіком за півстоліття подвижницької наукової праці з історії України, в тому числі і Прикарпаття в 2000 і 2006 роках.

Перечитуючи цих 100 рецензій різних авторів на книги вченого, без перебільшення можна сказати, що В. Грабовецький приходить до свого 80-річного ювілею з великим багажем своєї подвижницької праці в ім'я нашої української історіографії.

Микола Вегеш,
доктор історичних наук, професор.

Розділ I

Перша монографія з історії Гуцульщини

Книга цікава і корисна

Гуцульщина – мальовничий куток Карпат. Якщо про неї написано багато художніх творів, досліджено багато питань етнографії, народної творчості, народного прикладного мистецтва, то досі про цей чарівний край не було жодної праці, в якій була б відображена його багатотисячолітня історія.

І ось на полицях бібліотек і прилавках книжкових магазинів появилася монографія відомого українського історика, доктора історичних наук, професора В. В. Грабовецького. „Гуцульщина XIII—XIX століть. Історичний нарис” („Вища школа”, Львів, 1982).

Ця праця — плід 30-річної роботи вченого, який успішно досліджує соціально-економічне становище і антикріпосницьку боротьбу Прикарпаття XV - XIX століття, що стало основною проблемою його довготривалих наукових пошуків. З-під пера дослідника вийшло друком понад 300 наукових праць, серед яких більшість присвячена історії Гуцульщини.

Актуальність опублікованої праці не тільки в тому, що цей період зовсім не вивчений в історіографії, але в тому, що сьгоднішні деякі історики, виходячи із надуманих поглядів, невірні переконавали про „дикість”, „вроджений консерватизм” гуцулів, заперечували боротьбу гуцулів за своє соціальне і національне визволення.

Автор зосереджує увагу на розвитку феодално-кріпосницьких відносин, розгортання антикріпосницької боротьби народних мас, на розвитку культури на Гуцульщині в XIII—XIX століттях.

У вступі вказується на актуальність теми, дається характеристика опублікованих та неопублікованих джерел та історіографічний огляд праць.